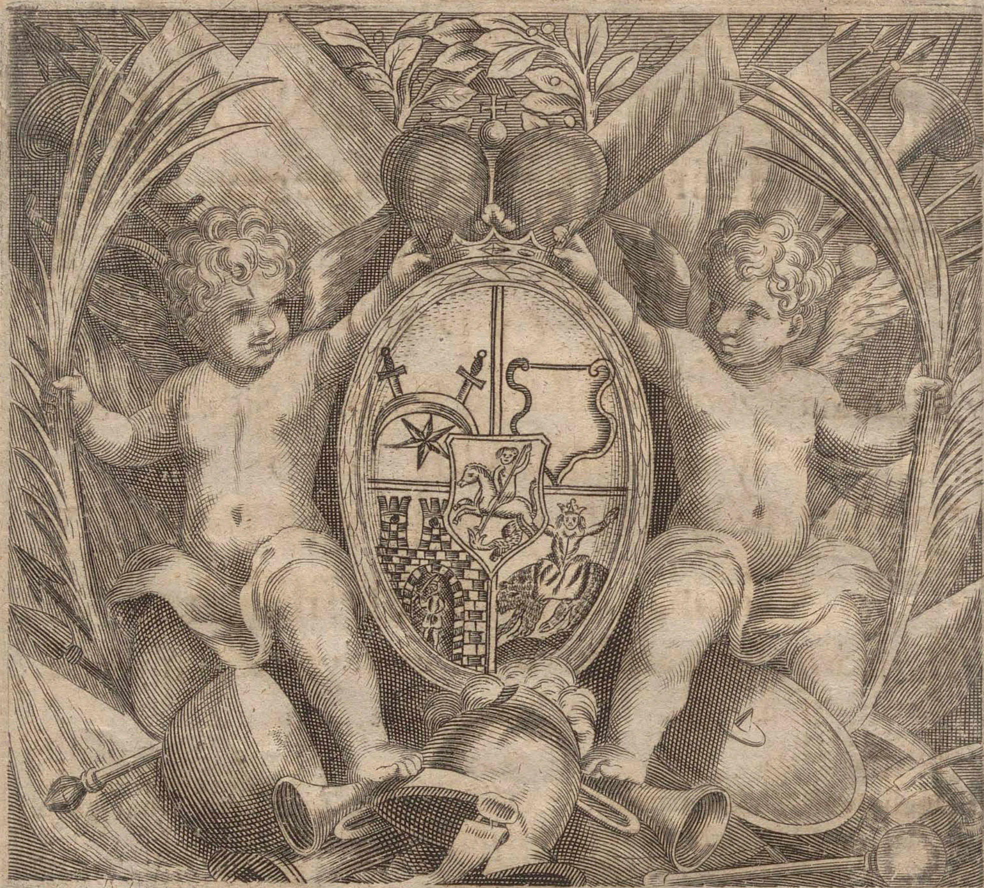
[...] porstąpetk

[...]munda Pokoy i nieśmier-

telności.

POKOY
y
NIESMIERTELNOSC
Iáśnie Oświeconego
WŁODZIMIERZA
SWATOPEŁKA
Xiążęćiá Czetwertyńſkiego Stárosty Siewińſkiego.
y Rodzonych Iego
TERESSY y KRYSTYNY
Chorążánek Wołyńſkich
Ná iednym Kátáfálku w kwitnącym wieku wystáwionych
A
Duchowna Konſolátia Iáśnie Oświeconym Záłoſnym Rodźicom
Mową pogrzebową wyráżone.
PRZEZ
W. X. RAYMVNDA PIEGŁOWSKIEGO S. Th Lektorá zakonu Káznodz: ná ten czás Przeorá Horodelſkiego w Kośćiele Łuckim Dominikáńſkim
A. D. 1673. die 5. Octobris

W KRAKOWIE w Druk: v Dźiedźicow KRZYSTOFA SCHEDLA I. K. M. Typ: Roku Páńſkiego 1675.



Exue TE stola luctus et Vexationis tuæ: et indue
te decore, et honore eius, quæ a DEO tibi est Sempiternæ Gloriæ.
Circumdabit te DEUS diploide iustitiæ, et imponet
mitram capiti honoris æterni. Baruch 5. Cap:



IASNIE OSWIECONEMV

STEFANOWI
SWATOPEŁKOWI

Nà Zywotowie y kniàzey Krynicy Xiąźęćiu Czetwertyńſkiemu Chorąźemu Wołyńſkiemu Pànu y Dobrodźieiowi Memu Miłośćiwemu.

Niemniey chwalebna iáko y pożyteczna od dawnych czáſow w Kośćiele Boſkim ſtánęłá Konſtitucia: zmárłych ćiáła ná w ſpániáłych wyſtáwiwſzy grobſztynách, kraſnemi przyozdabiáć Pánegyrikámi. Iáśnie Oświecone Xiąźę, Pánie á Dobrodźieiu moy Miłośćiwy. Kiedy y ſtárożytność Rzymſka tęż záchowuiąc, przynależytą

odro-

od roznych á osobliwá od Plutárchá odniosłá
Lib. de Virt. mulier. ápprobácia: Romanam legem maximè probo; quæ mulieres & viros publicé post mortem meritis laudibus affici iubet. Z Kąd pozostá- łym krewnym, záłośnym Przyiáćiołom, ná stru- chláłe od żalu sercá nieomylne pochodźi antydo- tum, Oratio saucij namq; animi est remedium. A co większa iż nie tylko zá żywotá, lecz y po śmierći sławá z cnot, y vrodzenia pochodząca w zápomnienie nie poydźie, á poważną wyryta mo- wą w zgromádzonych pámięći Auditorow zo- stawáć będźie: Manet & post funera virtus. Aże ludzka labilis memoria; w tym dowćip vicariā postánowił litteram ktoraby vocem transeuntē supplementuiąc, cne postępki, sławę, przed oczy nástępuiącym przekłádáłá wiekom. Nie inne ro- zumiem W. X. M. Pána mego Miłośćiwego motiuum, áby moiá niezgrábna przemowá iuż się o uśy ták zácnych otárśy Auditorow do druku po- dána byłá, tylko áżeby potomne czáśy vznáły wiel- ką nieubłagáney śmierći záwźiętość przećiw Do- mowi W. X. M. w ktorym od wiekow niesłychá- nych náformowáłá Metámorphoses, kiedy intra nonum diē naymilśe dwie Coreczki, y vkocháne-
go á ie-

go á iedynego Synaczká ad augusta nátos ostrą in Augusto ſprzáinęłá kosą, yżeby in hac viciſsitudtne generoſa ich indoles ku wßelkim cnotom y pobożnośći ſkłonna, wiekopomney y nieśmiertelney doſtąpiłá sławy. Cięßka to w prawdźie ná moy podły y niedoyźrźáły dowćip moles: gdźie nouitas rei ráczey zádźiwić ſię á nieco czynić álbo muwić roſkázuie. Iednákże gdy wola W. X. M przyſtąpiłá, będąc nie tylko Ia, ále y cáły Zakon Pátryárchy Náßego, znáczną Konwentu náßego Łuckiego w dochodách aukcią, á práwie codźiennemi obowiązány dobrodźieyſtwy: roſkazánie W. X. M. ſub auſpicijs W. X. M. wykonywam życząc W. X. M od Páná Naywyżßego w nagrodę słußnego żalu przy zdrowiu dobrym, długoletnim żyćiu, wßeläkich poćiech y hoynego błogosłáwieńſtwá.

W. X. M. Páná
y Dobrodźieiá mego Miłośćiwego.

Niegodny Bogomodlcá y sługá.

X. RAYMVND PIEGŁOWSKI
Zakonu Káznodzieyſkiego.

APPROBACYA

KAzànie Pogrzebowe, przy żàłoſnym doſyć Akćie I. O. Domu Xiążąt Czetwertyńſkich, przez Wielebnego Xiędzá Raymvnda Piegłowskiego P. S. L. w Kośćiele Łuckim Oycow Dominikanow przy zgromàdzeniu ludźi zacnych płći oboiey roſtropnie ogłoſzone; pokoy ludźki w ſamey tylko śmierći, nieśmiertelnosc w sławie, y inne niepoliczone ozdoby I. O. Domu pokàzuiące, áby przez druk publikowáne, y do wiàdomośći oſob wielu przyść mogło, pozwalam. Roku 1675. Dniá 24. Iunij.

X. Iędrzey Kucharski P. S. D.
Kánonik Krákowſki, y w teyże Diœceſiey Cenſor Xiąg mpp.

KAZANIE

Quiescat vox tua à ploratu & oculi tui à lachrimis: quia est merces operi tuo &c. Reuertentur filij ad terminos suos *Ierem cap.* 31.

NIe vżyta/ nie litośćiwa/ á zákámieniáła śmierć/ ktora ná żadne prozby/ treny/ lámenty/ chętnego niesktoni vchá/ ná rzewliwe płácze/ krwawe łzy miłośiernym nie weyzrzy okiem. Jáśnie Oświeceni/ Jáśnie Wielmożni/ Wielmożni/ Miłośćiwi á żáłośni Słuchácze. Non flectetur, neq; parcet, neq; miserebitur. Jeżeli kiedy swe złośliwe náturze ludzkiey miáłá pokazáć niechęći/ więkßych nákredensowáć żalow/ iáko dniá dźiśieyßego; ktora chcac oświadczyć że moc iey niezáuzdána/ hamulcem nieposkromiona/ miłe w domu J. O. SWATOPEŁKOW Xiażat Czetwertyńskich potárgawßy wesele/ wßytkie pomießawßy nádźieie/ kośći iedne zwyćięstwá swego znáki przed oczy pozostáłych JASNIE OSWIECONYCH RODZICOW wystáwuie: á doyzrzáłego niedozwoliwßy dopedźić wieku/ te dopiero krzewiacesie kwiateczki/ z buyne° bez owocu polá záiatrzona sprzatnełá kosa/ y niespodźiánie nápadßy (vt in purpura triumphet) co nayprzednieyße ozdoby y kleynoty z rak J. O. Xiażat gwałtownie wydárßy/ w tez przybrána trzy oraz Xiażece Mitry/ ná swa wćisnawßy kálwária/ ná tym żáłosnym Tronie z oßczerstwem sie popisuie.

A spáziá Periklesá Athenskiego Xiażećia Małżonká gdy w ogrodźie czásu iednego niedoyzrałe vrwáłá grono/ záwołá ogrodniczy: Vuā habes hinc inde ipsa maturitate maturiorem, & acriorem colligis? Słuchay miłośćiwa Páni/ maß w czym wybieráć/ maß dostałe groná/ co záprzyczyná że kwáśna y gorzka obieraß iágode? Odpowie: Prægnantium hic mos est. Mátron brzemiennych tákowa iest náturá/ iż cokolwiek okiem zayrza do tego ich mysl y chec wiedźie.

 Własny

Włáſny to y przyrodzony żárłoczney śmierći nałog/ máiac
z potrzebe doſtałych owocow/ ná w kwiećiu ieſzcze zoſtáiace iá-
gody czeſto oſtrzyć zemby. Nie iedne tá nienáſycona Megerá
doyzrzáłego nie czekáiac owocu winnice ſpuſtoſzyłá/ nie nowi-
Iob.cap. ná iey nád ſámym paſtwić ſie kwiećiem: Læditur quaſi vi-
15 nea in primo flore. Ledwo co ktory rozwiiáć ſie poczyna
kwiátek: Improba mox ſurgit triſti de ſed Megæra. záraz
go w kośćiſtey wyćiſka práśie/ záraz ſłodki y ſwey chćiwośći
ſpoſobny gotuie zniego Konſekt. Non maturiores hoc eſt
D.Amb homines ætate confectos; Sed acerbiores ſuo guſtui apri-
ores miratur mors. młodz wyśmienita niewinne dziateczki/
ſa to nayprzednieyſze bellaria mortis.

Z tym chćiwym appetytem w padſzy in Auguſto do Wi-
ridarzá Jáśnie Oświeconych SWATOPEŁKOW Xia-
zat Czetwertyńſkich znácznie go zruinowáłá: tám naprzod
dniá 18. ślizny y wonny Pánieńſkich cnot y poſtepkow zer-
wáłá kwiát/ to ieſt J. O. TERESe Xiezne Czetwertynſka
Chorażánke Wołyńſka in primo flore dopiero w Roku ſio-
dmym. ná tey ſie záprawiwſzy/ wnet dniá trzećiego die 20. te-
goż Cándoru y koloru J. O. KRISTINe w lat dźieśiaćiu
w okrutnych ſtárłá zebách. A nie doſyć ná tym nienáſyćiwſzy
ſie kwiećiem iedyne w tym Wiridarzu Grono in primo flore
w lat Ośmiu/ dniá 23. J. Oświeconego WŁODZIMIE-
RZA SWATOPEŁKA Xiażećiá Czetwertyńſkiego Stá-
roſte Siewińſkiego zákrwáwiona poderznełá koſa. Nie má-
ła to Jáśnie Oświecone Xiaże Chorazy Wołyńſki w domu
twoim ruiná/ możeſz nárzekáć ná te niebaczna Tyránke ſłowy
Iob. 19. Jobá ćierpliwego: Deſtruxit me vndiq; & quaſi euulſæ ar-
bori abſtulit omnem ſpem meam. Zewſząd mie zruinowá-
łá iáko drzewu z owocu/ z kwiećia/ z liśćia/ náwet zgáłazek o-
bnáżonemu wſzelkie moie odiełá nádźieie/ kiedym ſie naybár-
ziey zápátrował ná ſwe expectatiwy rychłoli im fortuná ná
ſwym honorow pozwoli záśieść wozku/ rychłoliby ich ſwemi
Iob. 19. do gory záwiozłá kołámi/ áliżći: vindemiantur quaſi botrus
adū 70. ante horam.

Vkocháne pociechy y owßem iedyna miłość z oczu znikáia y w popiele ießcze przed czásem swoie záczynáia mieć stánowisko Ante horam. przed przynależyta godźina śmierć ich w grobowy rzuca táras.

Bynaymniey ten niezbładźił/ kto śmierć do owego przy- Cap. 8.
rownał Rogaczá; ktorego Dániel nád iednym oglądał bágniskiem. Et vidi: & ecce aries vnus stabat ante paludem habens cornua excelsa, & vnum excelsius altero. Ten Rogacz piekielna záslepiony furia/ mnieyßym pochyłe drzewá/ kmiece y vbogich chárlakow gáży/ większym zás wynioste ná gorách Libáńskich cedry/ Krolewskie miánowićie/ Xiążece/ potężnych Monárchow kosztowne páłace rozrzuca rogiem/ Biega iáko wśćiekły ná wßystkie częśći Swiátá/ ná káżdego się
rzucáiac człowieká swoiemi potrząsa rogámi: Vidi arietem ibidem
cornibus ventilantem, contra occidentem, contra Aquilonem & contra meridiem. Wypada ná záchod; á zgrzybiáłych śiwcow do ćiemnych zágánia grobow. Wypad á nápułnoc; in virili ætate zostáiacym sedźiwego nie dáie doczekiwáć włosu. Wypada y ná wschod słońcá/ od piersi wydźieráiac máćierzyńskich niewinne dźiateczki w oczách żáłosnych roztrąca Rodźicow.

A ták swawolnie po wßytkim świećie gráßuie/ że żadne do tych czas mocárstwá y zástępy sprzećiwić się iey niemogą. Kiedy nie tylko nayogromnieyße Márśá ozdoby/ále tez y sáme
Plánety niebieskie pod swoie depcząc rzuca nogi: Et deiecit de ibidem
fortitudine, & de stellis, & conculcauit eas. Dosyć Waleczny Rycerz/ná lotnym śiedząc Pœgáźie (Kleynot mowię Iáśnie Oświeconych SWATOPEŁKOW Xiążąt Czetwertyńskich straßny był wßytkim postronnym narodom: gdyż ták Nieprzyiaćioł Korony Polskiey iáko iádowitych Smokow sercá hártowna przenikał włocznia/ á przećie mu śmierć ná bládym go doiechawßy rumaku śmiertelna zádáłá ráne. Pierzchały przed tym przed Pogonia vßy; á teraz śmierć znáczna w pogoni spráwiłá kleske. Gladij ancipites in manibus Ps. 149.
eorum. Ktore dumnych Nieprzyiaćielskich nákłániáły kár-

kow w reku śmierci ſkruſzone zoſtáły. Cmiły ſie przed tym Biſurmáńſkie Xiężyce kryty ſie po ćiemnych láſach y gorach przed obliczności y iáſnośćią Gwiazdy y Xiężycá I. Oświeconych SWATOPEŁKOW Xiążat Czetwertynſkich; á teraz śmierć niewidána y nieſłycháná w nich vformowałá Eclipſim. Et deiecit de fortitudine, & de ſtellis, & conculcauit eas
Dan. 8. Taż zbroynego Rycerzá zpedźiwſzy z plácu/ trzy prześwietnych LESNIOWSKICH w tych trzech potomkách rozwáliłá y połomáłá wieże. Taż Ich mośćiow PP. RASZOWSKICH/ Czyſte pole trupem záwáliwſzy/ ná ktorym I. O. Stároſtá Siewinſki w dalſzym wieku ſwa dźielność/ cnotę y pobożność Sármáckiemu miał wyſomerſektowáć świátu/ ná tymże dniá dźiśieyſzego/ śmierć martwych náſtáwiáwſzy Perſon; żáłoſna Spektatorom wypráwuie Trágedią. Niewinne záś Pánienki zá iey wyrokiem z Niedźwiedźiá ná grobowe przeſiadſzy ſie deſki Angelſkie śmierći oddáwſzy Korony do pod ziemnych copredzey poſpieſzáia lochow.

Ciężki to w prawdźie ná ſerce Rodźićielſkie Pároxizm/ obiecuiac ſobie wieczność w Potomkách/ znagłá ich ná śmiertelnym ogladáć łożu. Vtráćiłá Heroiná Kárthaginſká iedynego ſyná/ ktorego nieużyte Párki od pierśi wydárſzy/ tákim nábawiły żalem; iż iáko iedná Łákoná obraz męzá/ ták oná zmárłego piáſtuiac Syná obumieráć muśiáłá.

Lecz to niewſpániáłego Sercá poſtepek niechćieć ſie vtulić od żalu/ á tego łzámi wetowáć co ſámá iſtota wroćić ſie nie może. Anaxagoreſá w tákowych okáziách záżyćby potrzebá ánimuſzu: ktory przy ſzkolnych zabáwách gdy vſłyſzał o śmierći iedynego Syná ſwego/ nic ſie nie turbuiac weſoło odpowiedźiał: Sciebam filium meum genuiſſe mortalem. Periklés Olympius dwoch w dźiewiaci dniách ſtráćiwſzy Synow/ iáko ſie w żalu miárkował; Protagoras temi wyráźił słowy: Cum filij eius ætate florentes atq́; egregij intra nonum diem vitâ deceſſiſſent; caſum illum abſq́; luctu ſuſtinuit.

Dáleko tedy pobożny Chrześćiánin y dobry Kátolik bárźiey w żalu moderowáć ſie muśi/ ktory pobożnie trzymáć powinien.

powinien/ że człowiek przez śmierć nieginie/ ále ná lepszy przenosisie żywot. Záczym Jáśnie Oświecone Xiestwo. Quiescat vox vestra à ploratu, & oculi vestri á lacrymis. Niech vstánie głos wász od płáczu/ otrzyćie łzy z oczu wászych Reuertentur filij ad terminos suos. Powróćiły bowiem vkocháne dźiateczki do gránic swoich/ do kresu sobie od Bogá zámierzonego/ wróćiły sie ná wieczny pokoy y odpoczynek. Gdyż śmierć ná ktorą w ćieżkim nie woli nászey iárzmie ták bárzo nárzekamy/ te nam zostáwuie Consolátią/ z ćieższey dáleko nas wyzwoliwszy mizeriey y niewoli/ dáie okázią wiecznego pokoiá y przy nieśmiertelnośći w pámieći ludzkiey cále záchowuie. Co iá zá spráwą Duchá Swiętego ná vtulenie smutku J O. Rodźicow/ á ná zbudowánie żáłosnego Auditorá pokaże.

Káżdey rzeczy á osobliwie náturze ludzkiey náznáczona iest ku szczęśliwośći propensia : ták dálece/ iż cokolwiek rozumu zoczy á wola zásmákuie/ tego swey gwoli chwytásie szczęśliwośći. J lubo ć to zmysły y namietnośći/ tákże insze potencie człowiekowi według ćiáłá przynależyte/ wzgárdźiwszy wrodzoną inklinácią do włásnego nátury ludzkiey prowádząca kresu/ wolą spetáwszy/ rozum sobie zpráktykowawszy/ każą mu to zá cel podáć szczęśliwośći/ co sie ktoremu podoba zmysłowi. Tym rozum chętnie sie ákkomoduiąc : iednym Pompę/ ámbicią rożnych honorow/ y prærogátiw/ drugim bogáctwá z łákomstwem/ niektorym pieszczoty z wszeteczeństwem zięczone/ innym záś nikczemność/ obżárstwo/ y wszelkie ládáiákośći/ zá ostátni termin szczęśliwośći proponuie. A ták rożnych w rożne záprowádźiwszy niepráwośći Labyrinthy/ o wieczną przypráwuie zgubę y niewolą. Lecz gdźie rozum woli y áppetytom bez żadney konniwenciey bespiecznie rozkázuie/ tám doskonálsza szczęśliwość y prawdźiwe wynáyduie błogosłáwieństwo.

A że szczęśliwość naywyższa y ludźiom naypożytecznieysza ná szczegulnym záleży pokoiu/ żaden mi w tym kontrádikowáć nie może/ poniewaź to iest naydoskonálszego z Doktorow Swiętych Augustyná zdánie : Tale bonum est pacis, vt in rebus D. Aug. de Ciu. Dei.

bus creatis nil gratiosus soleat audiri, nil delectabilius concupisci, & nil vtilius posideri. Dobro to iest właśnie voluntatis obiectum, ktora choć często złego się domaga/ do tego iednák wábi ią pokrywká dobroći/ lub honesti, vtilis, álbo delectabilis, y to naydoskonálsze dobro/ ktore w sobie te trzy záwiera formalitates. Tákie tedy dobro iest pokoy; iż w rzeczách stworzonych nic wdzięcznieyszego słychano/ nic słodszego/ rozkosznieyszego pożądano/ nic pożytecznieyszego miano być nie może. Słodkie náder iest imię pokoiu/ sam w sobie pokoy iest zbáwienny/ iest doskonáła bez wszelkiey exorbitánciey wolnośćią
Cicero Nomen Pacis dulce est, & ipsa res salutaris, pax est tranquilla libertas. Pokoy iest komplementem wszystkich cnot/ terminem wszystkich prac/ nagroda krwáwych boiow. Pokoy niebieskie Sphæry y podmiesięczne záchowuie creatury. Bez pokoiu nic się niepodoba Bogu/ náwet y nayświętsza przy ołtarzu offiárá.

Pax plenum virtutis opus, pax summa laborum.
Pax belli exacti pretium est; pretiumq; pericli
Sydera pace vigent consistunt terrea pace.
Nil placitum est sine pace Deo, nec munus ad arã.

Więc y Bog Wszechm: chcac vblogosłáwić wybrány narod swoy Zydowski; pokoy im nádewszytko przez Proroká of-
Isai. 32. fiáruie: Et sedebit populus meus in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ, & in requie opulenta. A będzie siedział lud moy w piękności pokoiu/ w przybytkách podufáłości/ y w hoynym odpocznieniu/ A że ten pokoy nie żywot ále śmierć przynosi; to pewna y nieodbita illácia. Przyzna to spráwiedliwy Job; ktory ná sobie doznawszy/ iáka iest vicissitudo ży-
Iob. 7 ćia ludzkiego konkludowáć musiał: Militia est vita hominis super terram, & sicut dies mercenarij dies eius. Woiowánie iest żywot człowieczy ná ziemi/ á dni iego są iáko dni naiemniká. Iáko bowiem Naiemnik ponosząc pondus diei & æstûs, chćiwie oczekiwa czásu y godziny odpoczynku swego; ták y człowiek w vstáwicznych pracách/ kłopotách/ przećiwnego szczęśćia obrotách zástáiąc/ do portu spokoyney szczęśliwośći

kákonaypredzey záplynąć usiłuie: ktorego tu ná świećie żadem ieszcze niedoplynął áni nápotym doplynąć może. Bo niemász tego choćiażby sámey śiebie poślubił fortunie/ żeby go do końcá sekundowáć miáłá/ gdyż záwsze: læta dolendis alternat fortuna ferox. Dosyć fortuná czás niemáły Polikrátesowi przyiaźń swą oświádczáłá/ ktory non tam fortunæ alumnus, quã parcus. miánowány być mogł/ kiedy ná probę iey naukochánszy pierśćień w głębokie wrzucony morze/ ná stołnu w rybie iedney przywroćiłá; á przećie y temu do końcá nie dotrzymáłá wiáry/ z Páństwá go wyrugowawszy/ w nieprzyiaćielskie podawszy okowy/ ná drzewie sromotnie záwieśiłá/ á potym ćiáłem iego ktore długo pieśćiłá y tuczyłá psy y ptástwo vbánkietowáłá/ o ktorym słusznie ieden nápisał: Ad summum bonitatis attingebat; reliquum est decidat in deterius. Ktoż prosze szczęśliwszy był nád Bellizáriuszá? kto bogátszy nád Krezusá? pieszczeńszy kto nád Narcissá? á ći wszyscy stáli się fortuny igrzyskiem/ świátá pośmiewiskiem. Quid profuit illis superbia? quid diuitiarum iactantia? mundi potentia? vana voluptas? breuis lætitia? magna familia? mala concupiscentia post voluptatem? vbi iocus? vbi risus? vbi iactantia? mundi potentia? vbi arrogantia? heu de tanta lætitia quanta tristitia!

Diec. P. 2 de cõmun.

D. Bern. lib: 1. de consid.

Nie od rzeczy ten odstąpił ktory żyćie ludzkie do iedney przyrownał piłki; Ludus pilæ est vita humana. Bo iáko piłká z rąk chłopiecych w gorę wyrzucona często się vwala w błoćie/ álbo o sucha roztraca źiemie; ták y fortuná dobrze w tę grę wyćwiczona ludźmi y Monárchámi iáko piłka sobie poćiskiwac/ im naywyżey kogo w gorę wynieśie/ tym predzey go rozbiia o źiemie: álbo w błocku wszelákiey zánurza nieszczęśliwośći/ á Páństwá od rąk do rąk roznych podáiąc Tyránnow; niszczy y w proch obraca. Ante Macedonum imperium inclyta fuit Persarum felicitas! sed tam ingenti regno vna dies attulit finem, Fuit perampla Ægyptiorum potentia sed in modum nubis eius felicitas præteriit. Coż szczęśliwszego było nád Perską Monárchią? to iednego dniá fortuná złupiwszy

Phil. Iud.

wßy Mácedończykom w rece podáłá. Obßerność y wynio-
słość Páńſtwá Ægypſkiego o ziemię rzućiwßy w wieczney zá-
grzebłá niepámięći.

Nie káżdego podobno vkontentuie y vkwietuie intellekt
tá wnieśiona conſequentia álbo probácia ponieważ pozny
Prou. c. wiek y známienite bogáctwá zá ßcześćie y błogosłáwieństwo
3. liczyć śie mogą wedle obietnice Duchá S. Longitudo dierum
in dextera eius, & in ſiniſtra diuitiæ & gloria. Ale to mą-
drość y rozſądek mnogim látom y bogáctwom tey dodáią zá-
cnośći/ y nie ten ßcześliwy kto bogáty y długoletni/ ále ten kto-
ry mądrze láty y bogáctwy ßáfuie/ y w tym wßytkim ſwe vmie
Plutar. miárkowáć affekty. Felicitatem & vitam beatam non in
multitudine pecuniæ aut opum mole, aut principatu, po-
tentiaq́; conſiſtere; ſed in vacuitate doloris, affectuum mo-
deratione, animiq́; affectione, naturæ finibus res omnes
circumſcribente. Ten tylo może zwáć śie ßcześliwym/ ten
Prou: 3. może ználeść pokoy ná źiemi/ kto śie rozumem rządźi; Beatus
homo qui inuenit ſapientiam, & qui affluit prudentia &c.
viæ eius viæ pulchræ, & omnes ſemitæ eius pacificæ. Ale
y to niedoſkonáłe błogosłáwieństwo/ niepewny y nie długo
trwáły pokoy.

Ludouicus Granatenſis vważáiąc słowá oblubienice
Cant. 8. Ktoremi śie ßczyći z náleźionego ná tym świećie po-
koiu: Ex quo facta ſum coram eo quaſi pacem reperiens.
Vznawa że oblubienicá nie doſtąpiłá tu prawdźiwego pokoiu/
ále coś do pokoiu podobnego/ Quaſi pacem. iákoby pokoy. y
In. Sil z tego słowká; Quaſi pacem. iákoby pokoy inferuie: Quam
loc. cō. tamen non plenam pacem ſed quaſi pacem appellat, quia
clas. 2. neq́; æterna neq́; modis omnibus perfecta in hac vita eſſe
poteſt. Bo w ſámey rzeczy żywot ludzki ieſt obłudny y nie-
ſtáteczny y niema tey do ßcześliwośći przynależytey własnośći;
áby wßytkich w obec miał vpewnić y cále vkontentowáć. Pro-
D. Aug. ſpera huius mundi iucunditatem habent falſam, certum do-
Ep. 36. lorem, incertam voluptatem, durum laborem, timidam
quietem, ſpem beatitudinis inanem.

Krotka

Krotka bowiem żyćia náſzego Parentheſis ktora niedośćigłego czáſu ſzczupło w ſobie zámyka klauzulę/ á przećie w niey niezliczone znáyduią ſię troſki y dolegliwośći. Breui viuens tempore repletur multis miſerijs. Záczym ſzcześliwſza tá muśi być godźiná/ ktora śmiertelnym periodem dni náſze kończy/ ániżeli tá ktorey bieg żyćia náſzego bierze exordium. Melior eſt dies mortis die natiuitatis. bo tá początkiem owá vtrapienia wſzelákiego ſtáieſię konkluzią. Iob. 14. Eccl. 7.

A dayto że vczą Philozophowie: inter eſſe & non eſſe multúm intereſt. być nie być/ żyć nie żyć/ nie máła rożnicá/ przećię to Axioma ćiáłu tylko á nie duſzy należy/ ktora nieśmiertelna zoſtáiąc przez śmierć ná czás rozłączona/ do więkſzey nápotym z ćiáłem przychodźi doſkonáłośći.

Prawdźiwie Waleczny mąż ſtárego Teſtámentu Simon Máchábeyczyk hieroglíphikię ſwoi wyráźił żyćie ludzkie, kiedy ná kolumnách ktoremi nagrobki Rodźicow y bráći ſwoich przyozdobić chćiał/ przy rożnego ábryſach oręża/ nawy álbo okręty odryſowáć kazał: Circumpoſuit columnas magnas & ſuper columnas arma, ad memoriam æternam, & iuxta arma naues ſculptas. Rożne oręże znákiem ieſt rozmáitych nieſnáſek/ roſterek y woien miedzy narodem ludzkim/ okręty ſą żyćie náſze/ ktore vnoſząc ſię po burzliwym świátá tego Oceánie częſto nápádſzy ná Cyaneas petras álbo Tauros æripedes ponośi naufrágium. A ná ten czás dopiero ſzcześliwe y beſpieczne gdy do śmiertelnego przypłynie portu. Tanquam nauis quæ pertranſit fluctuantem aquam. 1 Malac. 13. Sap. 5.

Proſzę niech mi kto pokaże rzecz tákową ná świećie; ktoraby długoletne á beſpieczne y ſpokoyne żyćie nam zápewne przyobiecáć mogłá. Swiát wprawdźie ſłodko przyśpiewuie/ dodáiąc otuchy pochlebuie/ ále to Syrená obłudna. Formoſa ſuperne ná pozor tylko gładka y vrodźiwa/ á wewnątrz ſzkodliwa y brzydkośći pełna. Quod in Sirene cernitur formoſum eſt, quod celat intentio noxium, & quod inter aquas demergitur monſtroſum eſt. Ciáło iáko Dálilá zdrádliwa Sámſoná ták to duſzę ku ſwym żądzom zniewoliwſzy ná ſwym Sau Si. 78.

łonie twárdo vśpiona krepuie/ y nieprzyiaćiołom dußnym w rece podáie. Czárt tez przyświecáiąc y podźygáiąc do piekielnych codźień/ co godźiná/ co moment popycha táráśow. A ktoż tych niepozna zdradźieckiego/ ßkodliwego pochlebstwá ? kiedy y sáme swą złość obłudną wywoływáią ná śiebie: Mundus clamat ; ego deficiam ; caro clamat ; ego inficiam, Diabolus clamat ; ego decipiam. Kwitnący wiek naylepßey humorow temperáment/ y w iedney vbeśpieczáć niemoga godźinie.

D. Ber.

Luditin humanis diuina potentia rebus,
Et certam præsens vix habet hora fidem.

Pátrz ná roze/ ktora częśćią ćiekáwa y prácowita wypielegowána reką/ przychylnym somentowána niebem/ śliczne y wonne rozwiiáiąc kwiáteczki w zgore śię podbiia/ kwiát nád podźiwienie śliczny/ ále ten ktory sámym tylo pochlebuie oczo/ ták wielom podlega przypadkom/ gdy w swey wdźięczności/ subtelności w wielkim zostáie niebeśpieczeństwie. Toż bowiem słońce ktore kwitnąca z ráná wita/ o południu zwiedła/ ku wieczorowi vpádła przy swym odchodźie zostáwuie: to istotny żyćia ludzkiego wizerunk.

Vita quid est hominis ? viridantis flosculus horti ;
Sole oriente oriens : sole cadente cadens.

Ps. 89. Manè sicut herba transeat, manè floreat & transeat, vespere decidat, induret, & arescat. Sáme náwet serce ludzkie w spokoynym záśádzone mieyscu/ y miásto zegáru ćiáłu nászemu dáne/ ninieyßey tylo godźiny w skázuie/ á ná przyßłych bárzo śię myli. Elementá ná ostátek codźienna prawie sceną odmienność żyćia (człowieká vpominaiąc) repræzentuia. Ziemiá dźiś w źielone drzewká/ w buyny kwiát/ w smáł owite przybrána owoce/ iutro że wßytkiego ogołocona/ ćieżkim zimiozona mrozem zkázuie: Terra es, & in terram ibis: Wody łotnym pedem wpadaiąc w morze/ ßemrániem swoim przestrzegáią: Omnes morimur & quasi aquæ dilabimur. Powietrze nieśtáteczne/ nieśtátek/ ogień ktory w momenćie śię zapáła y gáśnie/ krotkość żyćia wyprawuie.

2. Reg. 14.

Ecce:

Ecce sumus puluis, sumus ecce miserrima tellus,
Et nostri fugiunt vt leuis aura dies.
Languemus, medio vt fœnum quod cæditur æstu;
Vt Rosa Pæstano languet adepta iugo.
Obruimur morbis; aut succedente senectâ
Et mala tantillos vndiq; multa premunt.
Soluimur vt nebulæ surgens vt in aëra fumus:
Et veluti solui sol pruina solet.
Carpimur vt stipulæ rapido carpuntur ab igne,
Nec nisi viuendo somnus & vmbra sumus.

A ponieważ świát ták obłudny/ żywot ludzki nieštáteczny/ niebespieczny/ niespokoyny/ toć iuż śmiele z Bernardem Swiętym decidowáć mogę: że sámá śmierć pokoy przynośi/ y do portu doskonáley prowádźi szcześliwośći. Mors bona est laboris corona, felicitatis porta, vitæ ianua.
A zátym y Ciceronowa muśi mieć swą powagę illácia. Ergo optimum non nasci, aut ocissimè aboleri Naylepsza ná świát śię nierodźić/ álbo co prędzey z niego vstępowáć/ bo im mnieysza czásu distáncia/ miedzy narodzeniem á śmierćia/ kolebką á grobem/ tym mniey vtrapienie w sercach ludzkich krzewić śię może.
Prawdá że z przyrodzenia człowiek śię śmierćia brzydźi/ y oney śię lęka/ ále kto rozumowi dá mieysce/ temu miłe z śmierćia iest sąśiedztwo bo ieżeli ten ćieszy śię y weseli/ ktory szukáiąc skárbow zmárłych znáyduie groby/ spodźiewáiąc śię że tám pożądanych nabędźie bogactw: Quasi effodientes thesaurum, gaudentq; vehementer cum inuenerint sepulchrum. tym bárźiey radowáć śię ma człowiek/ im śię prędzey zbliża do grobu/ w ktorym nieoszácowány skárb wiecznego znáyduie pokoiu. Iob. 3.
A do tego śmierć tym tylo strászna z ktorych żywotem giynie sławá/ y wszelkie ozdoby. Mors terribilis est ijs quorum cum vita omnia extinguuntur, non quorum laus emori non potest. bo lubo śmierć ták śię vmocniłá ná świećie/ iż z iednego iábłká/ ábo ráczey málego powstawszy kámyczká/ ktory wi- Cic.

ry widział w widzeniu Daniel/ ten zpadszy z gory do nog ie-
Dan. 2. dney statuey starkła y skruszył/ y w wielka wzrosł sie gorę : Lapis autem qui percusserat statuam, factus est mons magnus, & repleuit vniuersam terram. Statua tá byłá hieroglyphikiem żyćia ludzkiego/ głowá iey złota znáczyłá iustitiam originalem; gliniáne nogi krewkość ludzka; kámyczek smierć/ gorá wszystek świát okrywáiąca znáczyłá grzech/ ktory wszystek świát opánował prze przestępstwo Adámá. Omnes
1. Cor. 15. moriuntur in Adam. z ktorey odćiety ten kámyczek wszystko w popioł obroćił/ y do tákiey wyniosłośći przyszedł/ że wszystkie Páństwá pod moc podbił swoie : Roskázuie w Affrice/ pánuie w Ameryce/ kroluie w Aziey/ triumfuie w Europie. owo smiele rzekę : vterq; polus regni eius limes est. á przećie ták dálece człowiek śmierći nie podlega/ áby z wszelkiey wyzuć sie miał nieśmiertelnośći/ ktora pospolićie z dobrey pochodźi sławy/ chybáby wszystkę náture ludzką w gnuśnośći y nikczemnośći száte oblec chćiał/ ktoby cále śmierći deserował.

Gdyż wspániáły y krwią szláchecką vfárbowány ánimusz dźielmi rycerskiemi swych przodkow oświecony/ ieżeli naybárźiey o co iáko o sławę stoi/ y o nię sie stáráć powinien/ y tego zá naygrzecznieyszego kązdy osądźi/ ktorego dźiedźictwem nie obszerne włośći/ nie srebrne y złote kruszce/ drogie kámienie/ domowe splendory/ ále sámá nieśmiertelna sławá : Generosum animum dices, cui non auri cupido, non talentorum copia; sed famæ immortalis est hæreditas. J dla tegoż baczni vsilnie sie stáráią/ iuż przez woienne y ná dworach Páńskich służby/ krwi swey ná Marsowym plácu wytoczone krynice/ iuż przez poważne ná Seymy y do postronnych narodow legácye/ máore w Senatorskich/ poselskich izbách Konsulty/ spráwiedliwe ná sądach Grodzkich/ Ziemskich/ Trybunálskich/ dekretá, nawet wysokich domagáią sie tytułow/ áby pod niemi wiekopomney nie co nábyli sławy/ gdyż wszytkie rzeczy prędko przemiiáią sámá tylo wiekuie sławá.

Ouid. Singula ne referam, nil non mortale tenemus.

Pecto-

Pectoris exceptis ingeniją; bonis.

Nieśmiertelney zás sławy są pewne znáki/ tákoto herbowne Kleynoty/ ktore dzielność/ odwage/ cnote/ w Rzeczy pospolitey zasługe potomnym przed oczy przekłádáią wiekom.

Záczym choć to śmierć w domu Jáśnie Oświeconych SWATOPEŁKOW Xiążąt Czetwertyńskich ták surowie gráśsowáć poczełá/ że trzy oraz fulcra obáliwszy/ ziemia ie dniá dźisieyszego záwálá/ z pámieci iednák ludzkiey zgłádźić ich niemoże. Niech dźiecinne ich látá Przodkow swych æmulari nie dozwoliły/ wrodzona przećie indoles znáczne przyszłych cnot y Xiążecych postepkow wydawáłá indicia dla ktorych żaden ich od pochwały odsądźić nie może.

Trzy rzeczy naywyższy Medrzec trudne do poięćia w przypowieśćiách wyliczył/ á czwárty cále swym nie mogł dośćignąć rozumem. Viam aquilæ in cœlo; viam colubri in petra; viam nauis in medio mari, & viam viri in adolescentia. Prou. 13.
Nie mogł łátwie poznáć drogi gornoletnego po powietrzu orłá/ áni czołgáiącego sie po skálistych gorách weżá/ náwet drogi chyżo vwiiáiącego sie po morzu okretu/ nád to drogi człowieká w młodośći iego. Jednákże przyznáć mi to muśi/ że wspániáły ánimusz sam sie rodźi/ ktorego áni kunszt/ áni żadna nieuknuie industria. A wrodzone y z duszą oraz wlane tálentá w dźiećinnych wynurzáią sie lećiech/ y owszem Copiosa in pueritia virtutis seges, magnam in iuuentute fert gloriæ messem. A co wiekszá iż w młodym wieku nátura omnis doli & simulationis expers. szczerze sámá sie otwiera/ y w rożnych ćiáłá obrotách y ákcyách swoie sine fuco wydáie áffektá y inclinácie. Z Beárny Posłowie bedąc posłáni do Xiążećiá Gwilhelmá de Moncada, żądáiąc áby iednego ze dwoch Synaczkow młodziuchnych podał im ná Páństwo: otrzymawszy dozwolenie żeby z nich ktoregoby chćieli obráli; gdy iednego z śćiśnionemi drugiego z otwártemi rączkámi śpiących postrzegli. Tego zá Páná obráli/ dobrze sobie ominuiąc o iego ludzkośći/ łáskáwośći y szczodrobliwośći/ iáko sie sámym skutkiem pokazáło. Nie nowiná to y żywot Máćierzyński zá plác Mát-

ſowy ſobie obieráć/ y w nim ſwego dokázowáć meſtwá: Izá-
liß Jákob y Ezáu we wnetrznośćiách Mátki ſwey poiedynku
Gen. 25. nieodpráwowáli? Collidebantur in vtero paruuli, Izáliß
Gen. 38. Phárez y Zárá wychodzac ná świát ruptis ſecundis primo-
geniturij gwałtem ſie nie dobiiáli? Izáliß y Herkules w Ko-
lebce eliſis anguibus dźielnośći ſwey wßyſtkiemu nie okazał
świátu? Cyrus Krol Perſki dźiećiną bedac od rowiennikow
w igrzyſku zá Królá obrány/ w chłopiecym pánowániu ták zá-
cnie ſie ſpráwował; iż pokryte młodemi láty meſtwo y dowćip
Krolewſki dosyć iáwnie wynurzył/ y iáko wyborny nátury po-
tomek ſam ſie ſwym ſkinieniem wydał/ wßákże z grubey/ pro-
ſtey/ y niewypolerowáney máſſy ſwoy ſplendor wydáie diá-
Sau. Sym. 1. ment y złoto. Toć iuż pewna/ że nec in cunis præſtanti ani-
mo deeſſe poteſt gloriæ & laudis ſeges.

Toć mi iuż żaden Zoil záßkodźić nie może/ chocbym nay-
dłużßa w wychwaleniu tych ná żáłoſnem záſádzonych Tronie
vformował mowe/ ktore iáko młode pßczołeczki w vleczku J.
O. Fámiliey ſwoiey/ przyſtoynych obyczáiow/ cnot świato-
bliwych słodki pláſtr zárabiáć poczynáły. Widźieć było J.
O. Xiażećia WŁODZIMIERZA. Stároſte Siewiń-
ſkiego iáko w chłopiecym wieku ku wßelkim brał pochop cno-
tom/ káżdy mogł poznáć kto ſie náń zápátrywał/ co zá znák był
przyßłego dowćipu/ madrośći/ meſtwá/ y pobożnośći. Przy-
pátrzyć ſie było y tym J. O. Pánienkom iáko w ták ſubtel-
nych lećiech ochotnie bráły ſie ku cnotom świetym/ nabożeń-
Sau. Sym. 100 ſtwu/ poſtepkom Pánienſkim/ áże; Cunæ non florent, do-
nec tumulus effloruerit. Nie dosyć ná tym młode látá ro-
żnych cnot zdobić kwiećiem/ ále teź/ potrzebá temi śmiertelne
záśćiełáć łoże/ bo y naydoſkonálße penicilli aut ſcalpri ductus
pochwały nie odnoßą/ ieżeli dźieło niedokończone zoſtánie.
Nie chwalebny to Rycerz/ ktory ochotnie wypada ná hárc/ á
w tym nieprzyiaćielowi nie doſtawa plácu. Przypátrzyć ſie
było temu młodemu lwiećiu J O. Xiażećiu STAROSCIE
SIEWINSKIEMV/ y tym walecznym herſtyniom iá-
ko meżnie ſtawáli przećiw natárczywey śmierći/ że ad illius

non pauebant occursum. obaczyć było iák zbroyno ná plác przećiw śmierći wyiechali/ biorac nie przełomaną tarcz wiáry S. Kátholickiey/ vbieráiac sie w zbroie miłośćia Boską wyzlecona. Vważáć było iáko te oblubienice ná gody Chrystusá oblubienicá swego stroyno sie wyprawowáły. Opisuie y wychwala Mędrzec z vbioru iedne Mátrone: Stragulatam vestem fecit sibi, bissus & purpura indumentum eius. Florizowána sobie spráwiła száte/ Bisior y szárlat odźienie iey; w te száty te święte Pánienki przybráne/ prezentowáły sie ná páłacu oblubienicá niebieskiego/ w florizowáney to iest roznemi cnotámi iáko rozlicznym kwiećiem vháftowaney/ w Bisiorze to iest Rándorze Anielskiego żywotá/ y Purpurá; to iest Pánieńskiego wstydu rumieniec/ było odźienie ich. Vznáć było w J. O. Xiażećiu STAROSCJE SJEWJNSKJM. osobliwe ku Pánnie Przenaswietszey nabożeństwo/ kiedy iuż żegnáiac sie z świátem Pánny Przenayświetszey Rożánym wiánkiem każac go przy sobie mowić y sam dopomagáiac/ swe śmiertelne przyozdobił łoże/ donec tumulus effloruerit. á ták słodko śpiewáiac: reuersus ad terminos suos; powroćił do gránic swoich. Známienity był postepek wielkiego Doktorá Kośćiołá Bożego Augustiná S. iż przy śmierći żadnego z swych Przyiaćioł do siebie dopuśćić niechćiał/ chcac do modlitwy záżyć pokoiu. Rowny był ten Młodźieniaszek madrośćia w tákowey okaziey iż chronił sie przytomnośći Rodźicow swoich przy śmierći/ áżeby pátrzac ná łzy Rodźićielskie áffekt Synowski korresponduiac niebył przeszkoda w wypráwie do chwały niebieskiey.

Chćiałbym tu osobliwa ták tych Pánienek iáko y Młodźieniaszká przypomnieć cnote/ to iest: Pietatem erga Parentes. z iákim poszánowániem/ z iáka powolnośćia/ skłonnośćia/ przynależyta Rodźicom wyrzadzáły vczćiwość. Ale mi trudna wstret czyni Quæstia: Gdyż Bog Wszechmi tym ktorzy Rodźicow szánuia długi wiek obiecuie/ według świádectwá Páwłá S. Pietas autem ad omnia vtilis est; promissionem habens vitæ quæ nunc est & futuræ. Jákoż tedy ták wiele znáy-

Prou. 31.

1. ad Tim. 4.

znáyduiesie tych ktorzy w vczćiwośći máiac Rodźicow przez
czásem z tego z chodza świátá/ czego y teraz mamy oczywisty
przykład. Predka iednák ná to dáie mi Doktor Anielski Tho-
Eth. cap 10 masz S. resolucia wspominaiac diskurs Philozophá: Że te do-
czesne rzeczy tyle sa dobre/ ile sa pożyteczne do szczesliwośći.
Zkad gdyby kto miał ták wiele dobr doczesnych/ ktoreby mu
przeszkadzáły do cnoty y szczesliwośći/ niebyłoby to ku iego do-
bremu/ ále owszem ku złemu/ wiec pozny wiek kładźiesie mie-
dzy dobrem doczesnym/ ktory poki pomaga do cnoty y szczesli-
wośći/ poty dobrem názwáć sie może. Ale że czesto dla kre-
wkośći ludzkiey bywa okázia do grzechu/ dla tego też Bog go
Sup. E pospolićie skraca/ iáko inferuie Doktor S. Et ideo Deus sub-
pad. Ti trahit eã homini, non quia deficiat â promissione, sed quia
4. Lect. dat quod melius est. Nie dla tego Bog Wszechm: vymuie
2. wieku żeby niebył pewien y mocen w obietnicách swoich; ále
offiáruie co iest lepszego. Lubo tedy te Dźiateczki zá ich te cno-
te/ vczćiwość ku Rodźicom/ miáły wiekowáć ná świećie/ Bog
Wszechm: swa obietnice dáleko w lepsza przemienił/ nagrode.
Sap. Rapti sunt nè malitia mutaret intellectum eorum,
cap. 7. Pisza Náturalistowie o iedney ptaszynie/ tá tegoż dniá
ktorego sie rodźi obumiera/ á dźień tylko ieden żyiac y innych
ptaszat oblátuiac gniazdeczká/ káżdeº z osábná poymuie głosy/
y onez gardłeczkiem gorgi wyprawuiac wyspiewuie/ ktorey tá-
kowe przydáia lemmá; Non diu sed satis. Dosyć ná máła
ptaszyne w ták szczupłym żyćiu rożnych náuczyć sie głosow. Wi-
dzac y ia te niewinne Dźiateczki że w ták krotiuchnym wieku/
w rożnych sie záprawowáły cnotách/ biorac wzor z tych ktorzy
w iákieykolwiek cnoćie známienići byli/ niemoge sie z dálsza
ich szyrzyć pochwała/ to tylko Epigraphe do ich nagrobku przy-
dáie: Non diu sed satis. Nie dłuº ále dosyć. Dosyć ná te niewin-
ne ptaszetá w ich wieku ludźi świátobliwych obyczáie poymo-
wáć/ áże śmierć wykonywáć onych niedozwoliłá/ ponieważ
iuż vlećiáły z gniazdeczká swego ná wieczny pokoy záwoławszy
Ose 9 z Ozeászem. Ephraim quasi auis auolauit, gloria eorum
à partu, ab vtero & á conceptu. dálsza pochwałe do przeza-
cnego ich vrodzenia obroce.

Tych

Tych chwała y sława bierze inkrement od vrodzenia J. O. SWATOPEŁKOW Xiażat Czetwertyńskich/ ktorych prosapia chyba peregrynowi tayna. Tá od wielkiego Páństw Ruskich rzadce WŁODZIMIERZA y innych longa & non interrupta serie nástepuiacych. Ducibus ex Magnis primisq; olim Russiæ. swe záwziawszy primordia szeroko po Sármáckich polách swey nieśmiertelney sławy świeżozielone rozwiiáia laury. W korzeniwszy sie álbo raczey rozkrzewiwszy w rożne rożnych Xiażat Fámilie.

Qui Christiana fide, Russiam illustrarunt, Ducibus Moscouiæ titulum coronamq; reliquerunt.

Przez tych wstawione w Ruskich Kráiách imie Chrystusowe/ wszczepiona Wiárá Chrześciańska/ tych tytułámi/ kleynotem/ korona náwet/ szczyći sie Páństwo Moskiewskie/ ktora Korone WŁODZIMIERZ od wielkiego mestwá MONOMACH názwány z Genueńczykámi nád morzem woiuiac/ sam wypadszy ná harc z Hetmánem ich Xiażećiem Káphenskim oraz z pysznym y stroyno przybránym hárcownikię/ żywcem go do swych namiotow przyprowádził/ á ozdobne łupy ná poświecenie ná Xiestwo dla Máiestatu Koronáciey swym Successorom zostáwił.

Serenissimis Regibus Poloniæ Sacramento Matrimonij copulati remanserunt.

Kiedy KAZIMIERZ Pierwszy wział zá Małżonke/ Mária álbo Dobrogniewe Siostre Járosłáwa Xiażećia Ruskiego. Tenże ściśły zwiazek Przyiázni potwierdził Bolesław Krzywousty poslubiwszy sobie Zbisławe Swátopełká Práprawnuká Włodzimierzá Monomachá Corke. zniey regnatricem zostáwił domum. Od tego Swatopełká miedzy innym Potomstwem nástepuiacym płći meskiey poszedł Xiaże Alexánder/ ktoremu gdy pádłá pod podźiał Monárchia Ruska/ działem dostáłá sie z Páństwy drugiemi y Czetwertniá nád Styrem. Zkad iáko è fonte Pegaseo nieprzebráne Jáśnie Oświeconey Xiażat Czetwertyńskich Fámiliey wynikáia strumienie w niezbrodzoney sławy y dźielnośći wypadáiac Oce-

Guagni. Simō Stárowol. Anná Xiężná Czezrodźitá lerzego. Kasztel. Krakow Krzyszt. Koniusz. Koronn. Xiażetá Zbaráz. Stárow. fol. 735. Strykow. lib. 6. fol. 211. Stárowol ibid. Paprocki. Guagni. Długos Rok. 1041

an. Z Rad Kniaża Krynicá y Zywotow żywemi hoynie oblewáiąc dom SWATOPEŁKOW Xiążąt Czetwertyńskich odżywiáią/ y niech wiecznie odżywiáią zdrzodlámi.

Lecz niewdaiąc sie w professią ták Polskich iáko y Ruskich Chronographow do ktorych ochotnego odsyłam Auditora; nie trzebámi ná wystáwienie chwały y sławy Jáśnie Oświeconych SWATOPEŁKOW Xiążąt Czetwertyńskich inszego dowodu/ kiedy sie sáme Oyczyste Kleynoty káżdemu præzentuią przed oczy/ kiedy niebiosá to iest. Luna nocturnæ forma Dianæ ná znák swey przychylności y życzliwości/ zá naydroższy præzent ku wiekszey ich ozdobie sámá siebie konserwáłá.

Kiedy y ziemiá ksieżycowi hołduiąc y ápplauduiąc temuż Jáśnie OświeconemuDomowi przynależyte oddawszy homágium/ Cesárzow niegdy wschodnich iure hæreditario oddáłá ozdoby to iest włocznią iádowitą przebiiáiącą hydrę.

Guagni. Odbiera tymże práwem ten J. O. Dom od innych Dynastow ktorzy od początku práwie morzá mieszkánia y Páństwá mieli/ Męża nágiego ná Koniu zá Kleynot vżywáiąc. A to ná znák dźielności/ że nie czekáiąc drewniánych przepraw po bágnistych ieziorách/ po bystrych wodách/ po głebokich morskich odnogách/ Scylle y Chárybdy żadnych z Peloru nie potrzebuiąc wiátrow ná pomoc/ gdźie extremi colles Siculo cessêre Poloro. w pław zá Nieprzyiaćielem sie vgániáli; A iáko innych zdánie: że Mąż nági ná koniu iest znákiem ochoty/ nieodwłoki/ predkośći ná zásczyt y obronę Oyczyzny/ kiedy álbowiem niektorzy Nieprzyiáćiele pográniczni niespodźianie nocnym á lotrowskim nápadszy sposobem Páństwo pládrowáli/ w tym Przezacni Kleynotu tego Piástunowie iákoby że snu sie porwawszy bez żadney tergiuersáciey/ diláciey/ bez odwłocznego y nieskutecznego seymowánia/ nie czekáiąc zbroie/ odźienia stroynego/ włocznią tylo porwawszy Nieprzyiaćiele gromili.

Okol. Non vestimenta quæsiêrunt, non æquum adaptatum expectauerunt, sed sine sella, sine loris, veste, equum conscendê-

ſcendêre, haſtâ inuaſerunt, repreſſerunt & ſuſtulerunt, quo ſibi æternam & veram gloriam comparauerunt.

Nieraz tá Pogonia w pogoń zá Nieprzyiaćielem chodźiłá z Wiktoria/ nie raz ſwe podkowy we krwi zbroczyłá nieprzyiaćielſkiey. Nieraz gdźie zámierzyłá vderzyłá/ á gdźie ſkoczyłá dogoniłá. Nie moiá/ ále ſámego Piſmá Boſkiego niech przyſtąpi pochwałá: In occurſum pergit armatis, ſuper ipſũ ſonabit pharetra, ſonabit haſta, Nieraz ná tym koniu włocznia w nieprzyiaćielſkie vderzywſzy tárcze onym żeſtráſzne wydywáłá Echo. Sonabat haſta rozlegał ſie dźwiek tey włocznie zdawnych czáſow po Márſowych polách/ Támerláńſkich Namiotách. Iob. 39.

Przyozdobili Fábiuſowie Kremerę od Wegentow pobići.

Vna dies Fabios ad bellum miſerat omnes

Ad bellum miſſos perdidit vna dies Ouid. l. 2. Faſt.

Wſławili Termopile trzyſtá Lákánow od Xerxeſá dla Oyczyſtey obrony z Leonidá ochotnym pomordowánych: Pergite animo forti hodie apud inferos forte cænabimus. Poświećili cni SWATOPEŁKOWIE krwią ſwoią Sokálſkie mogiły ſtawſzy ſie przy Wielkim Hetmánie Konſtántym Xiążećiu Oſtrogſkim victimæ Patriæ, iáko świádczą dźieie Ruſkie y Páteriki Sokálſkie. Leonid. Rok. 1519.

Ale nie doſyć ná tym dawnemi zdobić ſie pſtroćinámi/ y ná ſámych tylo okopćiáłych obrázách y mártwych záſádząc ſie ćieniách ieſzcze do tego potrzebá ná żywych cnot kolorách fundáment ſwey zákłádáć ſławy: Ne imbellem feroces progenerent aquilæ columbam.

Brzmiał y do tych czas brzmi w vſzách Synow Korony Polſkiey dźwiek włocznie SWATOPEŁKOW Xiążąt Czetwertyńſkich. Vox equi frementis & equitis aſcendentis & fulgurantis haſtæ & multitudinis interfectæ. Kiedy Bráćia Rodzeni J. O. Xiążećiá Chorążego Wołyńſkiego żáłoſnego tych dźiatek Rodźicá/ przodkow ſwych náſláduiąc wśćiekłych Rebellizántow tąż Herbowna Włocznia łomáli vſſy. Sonabat haſta w ręku J. O. Xiążećiá Mikołáiá Káſztelaná Nach. 3.

Mińskiego/ktora dumnych Szwedom przyćierał rogow/gdźie y Xiąże Alexánder iáko drugi Curtius; pro Patria gloriosè occubuit. Sonabat hasta y pod Tulczynem ktora Xiąże Jánusz Kozáckie tłumił bunty/ y lubo rebelizántow śiły doczesny mu żywot odiely/ wiekopomną iednák vdárowáły sławą.

Sonabat hasta w ręku J. O. Xiążęćiá Heliászá/ ten dla swey sławy/ dźielnośći/ cnot/ludzkośći/ skłonnośći/ od wszystkich był mundi deliciæ miánowány. Tego sławe sáme Sarmatarum monumenta nieśmiertelna wyznawáią. Starowol:

In Sago

Juuentutem adultam virilis floridæ initium consumpsi, miles ab anno ætatis 18. Rothmagister per annos 17. Tribunus demum constitutus Tartaros in Podolia, Suecos in Prussia, Kozakos rebelles Reipub. & Regi in confinibus Regni repressi.

Sonabat hasta fulgurans w rękách Xiążęćiá Páná Chorążego Wołyńskiego pod Czudnowem zmiennego zdrádźieckiego rozrywáiąc Moskwićiná Tabory/ gdźie pierwsza Bellonie y Rzeczyp. vczynił przysługę/ sam swe młode látá w poczet Kompániey Vsárskiey J. W. Hetmáná Koronnego Woiewody Krákowskiego policzywszy ludźi swoich prywatnych do boiu sposobnych/ to iest Kornet Drágoniey porządney wystáwił. Sonabat y zá Dnieprem pilnuiąc y broniąc zdrowia Krolewskiego/ máiąc ludźi swoich/ ktorych kosztem swoim záćiągnoł chorągwie dwie Polskich y Szkwádron Drágániey/ y tám z tym Pułkiem swoim honorifice y generosè stawał ná vsłudze Rzeczyposp. Sonat teraz & sonabit y kiedy Chorążym zostawszy Woiewodztwá Wołyńskiego w Pospolitych ruszeniách nád ktoremi kilká kroć był Kommendántem y Pułkownikiem z wielką pochwałą vrząd Pułkownika y Chorążego odpráwowáł.

Wiele innych odważnych Káwálirow ták ex recta iáko indirecta linea przezentuiemi śię przed oczy/ ktorych sławá mie stimuluie do dálszey mowy: ále dowćip słábieie/ iezyk iuż vstawa/ á do

wá/ á do tego obawiam się: nè scrutator tantæ Maiestatis opprimar à gloria.

Niech tedy śmierć nie triumphuie/ niech swego zwyćięstwá nie rozwiia Proporcow/ ále ná zwinionych niech záśiada z lámentem/ poniewaź absorta est in victoria bo lubo te kwiećie y roźe/ ktorych rumiánność/ wonia/ pozor/ po wszytkim rozchodźić się miáły horizonćie Polskim/ śmierć vrwáłá w Wirydarzu J. O. Xiążęćia Czetwertyńskiego/ nie ostánia to iednák ruiná/ gdyź go przy nieśmiertelnośći sławy zostawiłá/ bo kiedy ná ozdobę tego Wirydarzá pogladam; widzę iásność y wyniosłość Cedrow/ y Cypressow/ w pámięći ludzkiey wieczno trwáłych. A co większa iź ten Wyridarz ktory trochę śmierć nádpustoszyłá ieszcze przy swey zostáie zielonośći/ ieszcze buyny y doyrzáły á Oyczyźnie poźyteczny z siebie owoc wydáć może.

Toć iuź dáremne łzy y lámenty twoie J. O. Xiąźę Chorąźy Wołyński/ bo choć serce swey zguby źalem y łzámi powetowáć vsiłuie. ále Boni ratiocinatoris officium est, aut præcauere malum ingruens, aut acceptum corrigere, aut quã minimum redigere, aut tollerantiâ se se masculâ & generosã instruere. Plutar. de consolat. ad Apol.

Musiałby ten skáźitelney wyrzec się nátury ludzkiey ktoby od wszelkich przypadkow ná świećie wolnym chćiał zostáwáć. Non viuit, omnia cui contingant prospera. A ieszcze źal tám mieć niepowinien mieyscá/ gdźie pewna vtráty nagrodá. Erit merces operi tuo. Bog ći to nágrodźi/ kiedy do Domu twoim ochotnie te klesk e z ordinánsuiego przyimiesz. Pátrząc ná to iáko Abrahám Pátriárchá sam rekámi swemi iedynego Syná swego Izáaká zá wyrokiem Boskim bez źalu y zwłoki nie wzdrygał się ofiárowáć. Ofiáruy y Ty ochotnie Aniołki do vsług ná Dwor Monárchy niebá y ziemie/ gdźie się dosłuźą/ źe y Tobie wiecznego Krolestwá ziednaią koronę. A ieźeli y tu ná źiemi o docześne idźie poćiechy ktore z miłych pochodzą potomkow bierz przykład z Jobá ćierpliwego/ ktory stráćiwszy wszystkie dostátki/ Syny/ Coreczki/ zdrowie

wie ná ostátek/ że te plagę ćierpliwie y pokornie przyiął od Bogá od tegoż sowitą odniosł nagrodę oglądáiąc Syny swe y syny
Iob. 42. Synow swoich. Vidit filios suos & filios filiorum suorum.

A te ktore zá zgubione maćie/ nie są vmárłe ále wiecznem vdárowáne żywotem. Reuertentur ad terminos suos powroćiły do gránic swoich w ktorych nieskończonego á wiecznego záżywáiąc pokoiá dźiś przezemnie Wam ostátnie oddáią VALE.

Dźiekuiąc przy tym zá pieczą y stáránie w pielęgowániu podięte. Dźiekuią y zá te kosżty y ostátnią Kontestácią áffektu y miłośći Rodźićielskiey. Nie widzę tu wprawdźie J. O. Rodźićielki/ ktora iáko żálosna po stráconych dźiatkách Niobe nieutulonem żalem prawie ztruchláła ná mieyscu zostáie/ iednákże z Tessáliá corde & lachrymis prosequitur do grobu/ y te żegnáiąc á záchowuiąc przykazánie Boskie: Et gemi-
Eccl. 7. tus Matris tuæ nè obliuiscaris. z tym sie oświadczáią że ią przed Máiestatem Boskim vstáwicznie suppliką do chwały wieczney promowowáć będą. Zegnáią ná ostátek Was wszytkich Jáśnie Oświeceni/ Jáśnie Wielmożni/ Wielmożni Miłośćiwi/ Tey żálosney Trágædiey spektatorowie ktorych do tey ostátniey vsługi częśćią związek krwie/ częśćią miłość Chrześćiáńska sprowádźiłá/ w nagrodę czego ten káżdemu z Was kleynot/ ktorym sobie nieomylnie krolestwo niebieskie zákupić możećie præzentuią.

Mors tua, Mors Christi, fraus mundi, gloria cœli,
Et dolor Inferni, sunt meditanda tibi

AMEN.




Biblioteka Jagiellońska
stdr0025975